

Mùa Đông Đỏ Lửa

Đàn áp cuộc nổi dậy 2025-26 tại Cộng hòa Hồi giáo Iran: một báo cáo tài liệu

42,000+

người biểu tình thiệt mạng

100,000+

người bị giam giữ

200+

thành phố, tất cả 31 tỉnh

8-9 tháng 1

những đêm chết chóc nhất

Tổng hợp từ kho lưu trữ công khai tại iranholocaust.org. Dự án tài liệu độc lập; không liên kết với bất kỳ chính phủ, đảng phái chính trị hoặc tổ chức đối lập nào. Phát hành theo giấy phép CC BY 4.0.

Tóm tắt điều hành

Giữa cuối tháng 12 năm 2025 và tháng 2 năm 2026, Cộng hòa Hồi giáo Iran đã phải đối mặt với phong trào biểu tình kéo dài lớn nhất trong lịch sử của mình. Các cuộc biểu tình được ghi nhận tại hơn 200 thành phố trên tất cả 31 tỉnh đã bị đáp trả bằng đạn thật, bắt giữ hàng loạt và, từ tháng 1 năm 2026, tăng tốc hành quyết những người biểu tình bị giam giữ.

Báo cáo này tập hợp hồ sơ công khai được lưu giữ tại kho lưu trữ tại iranholocaust.org: biên niên sử các cuộc biểu tình, các sự kiện trong đêm 8 và 9 tháng 1 năm 2026, số liệu thương vong và bắt giữ được biên soạn bởi các giám sát viên độc lập, các tổ chức thực hiện đàn áp và phản ứng của các chính phủ nước ngoài và các cơ quan đa phương. Mỗi phần được rút ra từ trang đã xuất bản tương ứng của kho lưu trữ, trong đó có ghi rõ nguồn từng mục.

Các số liệu được trích dẫn ở đây là ước tính được tổng hợp trong điều kiện bị hạn chế internet, các tòa án đóng kín và bị từ chối quyền tiếp cận của các điều tra viên độc lập. Chúng nên được đọc như một con số tối thiểu được ghi lại chứ không phải là một tổng số đã được xác định; các hạn chế được trình bày trong mục 7.

Những phát hiện chính

1. Lực lượng sát thương đã được sử dụng chống lại những người biểu tình không vũ trang như một phương pháp kiểm soát đám đông thường xuyên, chứ không phải là một phản ứng đặc biệt đối với bạo lực.
2. Các đêm 8 và 9 tháng 1 năm 2026 đánh dấu khoảng thời gian chết chóc nhất được ghi nhận của cuộc nổi dậy, với Rasht thuộc tỉnh Gilan ghi nhận số thương vong cao nhất trong một đêm.
3. Các vụ hành quyết sau các phiên tòa kín, không có luật sư do bị cáo lựa chọn và dựa trên những lời thú tội mà bị cáo nói là bị cưỡng ép, tiếp tục diễn ra trong suốt thời kỳ này.
4. Việc cắt đứt liên lạc đã được áp dụng song song với các hoạt động trấn áp nặng nề nhất, ngăn chặn việc lập tài liệu đương thời và làm giảm số liệu thương vong được ghi nhận.
5. Phản ứng quốc tế phần lớn chỉ mang tính tuyên bố. Các tuyên bố bày tỏ quan ngại hiếm khi đi kèm với các biện pháp trừng phạt cấu trúc, hạ cấp quan hệ hoặc chuyển giao cho các cơ chế trách nhiệm giải trình.
6. Cơ sở bằng chứng bị thiếu sót do chính nhà nước thiết kế. Các giám sát viên độc lập, gia đình và mạng lưới kiều dân vẫn là kênh tài liệu chính.

Mục lục

1. Bối cảnh: cuộc nổi dậy bắt đầu như thế nào
2. Biên niên sử các cuộc biểu tình
3. Các đêm 8-9 tháng 1 năm 2026
4. Thương vong, bắt giữ và hành quyết
5. Bộ máy đàn áp
6. Phản ứng quốc tế
7. Phương pháp luận và các hạn chế
8. Khuyến nghị

Danh sách: người chết, được nêu tên

Phụ lục: nguồn và tập dữ liệu

Lưu ý về nội dung: báo cáo này mô tả các vụ giết người, tra tấn, chết trong khi bị giam giữ, bạo lực tình dục và hành quyết, bao gồm cả trẻ vị thành niên.

MỤC 1

Bối cảnh: cuộc nổi dậy bắt đầu như thế nào

Nguyên nhân đằng sau cuộc nổi dậy hiện tại, điều gì khiến nó khác biệt so với các làn sóng biểu tình trước đây, và cách nhà nước đã phản ứng.

Câu trả lời ngắn gọn. Người Iran biểu tình vì bốn thập kỷ bất mãn hội tụ: khản trùn đầu bắt buộc và kiểm soát cơ thể phụ nữ, hành quyết hàng loạt, nền kinh tế sụp đổ, và những nhu cầu cơ bản như nước và điện không được đáp ứng. Làn sóng hiện tại bắt đầu vào cuối tháng 12/2025 và lan rộng ra hơn 200 thành phố, đối mặt với đạn thật, bắt giữ hàng loạt và cắt đứt internet.

Mọi người biểu tình về điều gì?

- **Khản trùn đầu bắt buộc và kiểm soát phụ nữ.** Đội Tuần tra Hướng dẫn, việc giám sát phụ nữ trong ô tô và nơi làm việc, cùng cái chết của Mahsa Amini năm 2022 vẫn là biểu tượng cho sự kiểm soát của nhà nước đối với đời sống riêng tư.
- **Hành quyết.** Iran hành quyết nhiều người hơn bất kỳ quốc gia nào khác ngoại trừ Trung Quốc, bao gồm cả những người biểu tình bị kết án sau các phiên tòa xét xử nhanh. Xem các vụ hành quyết.
- **Sụp đổ kinh tế.** Mất giá tiền tệ, lạm phát và tiền lương không được trả đã đẩy phần lớn tầng lớp trung lưu làm công ăn lương vào cảnh nghèo đói.
- **Sự sụp đổ cơ sở hạ tầng.** Cắt điện luân phiên, thiếu khí đốt vào mùa đông và khan hiếm nước nghiêm trọng đã thúc đẩy các cuộc biểu tình tại các thành phố tỉnh lẻ vốn im ắng trong các làn sóng trước.
- **Không có lối thoát để thay đổi.** Bầu cử được sàng lọc, luật sư bị bỏ tù và báo chí bị đóng cửa khiến đường phố trở thành kênh duy nhất còn lại.

Các cuộc biểu tình hiện tại bắt đầu từ khi nào?

Đội Mùa đông đỏ thắm cuộc nổi dậy bắt đầu vào cuối tháng 12 năm 2025 và leo thang mạnh vào tháng 1 năm 2026. Những đêm 8 và 9 tháng 1 năm 2026 có số người chết trong một đêm cao nhất, với Rasht là thành phố bị ảnh hưởng nặng nề nhất.

Điều này khác gì so với các năm 2009, 2019 và 2022?

Làn sóng	Nguyên nhân kích hoạt	Yêu cầu cốt lõi
Phong trào Xanh 2009	Bầu cử tổng thống gây tranh cãi	Cải cách trong khuôn khổ chế độ
Aban 2019	Tăng giá xăng	Cứu trợ kinh tế; sau đó là thay đổi chế độ
Phụ nữ, Sự sống, Tự do 2022	Cái chết của Mahsa Amini	Chấm dứt hijab bắt buộc và chế độ giáo sĩ
Mùa đông đỏ thắm 2025–2026	Tích lũy: giá cả, cắt điện, hành quyết	Chấm dứt Cộng hòa Hồi giáo

Cuộc nổi dậy tại Iran năm 2026 — Mùa đông Đỏ thắm: dòng thời gian, các thành phố, thương vong và cách những người biểu tình Iran đối mặt với sự đàn áp của Cộng hòa Hồi giáo.

Cuộc nổi dậy.

Bốn mươi bảy năm, trong mười bốn chương của bạo lực nhà nước — từ mái nhà trường Refah đến những con phố ở Rasht.

Nguồn gốc — cấu trúc của sự đàn áp.

Vào đêm **15 tháng 2 năm 1979**, ba ngày sau khi Khomeini trở về, bốn vị tướng của quân đội Shah đã bị hành quyết trên sân thượng của trường Refah ở Tehran. Họ bị xét xử bởi một tòa án cách mạng chỉ có

một người do **Sadegh Khalkhali**, người được mệnh danh là "thảm phán treo cổ", dẫn đầu. Trong vòng mười tháng, nhà nước mới đã hành quyết hơn 500 người. Hình thái thể chế của Cộng hòa Hồi giáo — các tòa án cách mạng, lực lượng tuần tra đạo đức, IRGC, các ủy ban tử thần — đã được thiết lập trong những tháng đầu tiên đó.

Trích dẫn: Trung tâm Boroumand, Tổ chức Ân xá Quốc tế (1980), Ervand Abrahamian, *Tortured Confessions*.

Triều đại của khủng bố.

Sau khi cuộc biểu tình quần chúng ngày 20 tháng 6 năm 1981 bị nghiền nát, chế độ đã quay sang nhắm vào phe tả, Đảng Tudeh, các nhóm cánh tả độc lập và **cộng đồng Bahá'í**. Tổ chức Ân xá đã ghi nhận ít nhất 2.946 vụ hành quyết chỉ riêng trong năm 1981; con số thực tế còn cao hơn. **Asadollah Lajevardi**, công tố viên tại Evin, đã trở thành kiến trúc sư của các cuộc tra tấn và hành quyết hàng loạt. Đến năm 1982, hầu hết các tổ chức đối lập lớn đã bị tiêu diệt, các nhà lãnh đạo của họ bị giết, và các thành viên của họ buộc phải hoạt động ngầm hoặc sống lưu vong.

Nguồn: Ân xá Quốc tế, Trung tâm Boroumand, Cộng đồng Quốc tế Bahá'í.

Các vụ thảm sát trong tù.

Sau sắc lệnh fatwa bí mật của Khomeini vào cuối tháng 7 năm 1988, "các ủy ban tử thần" tại Evin, Gohardasht và các nhà tù trên khắp đất nước đã thẩm vấn các tù nhân chính trị — hầu hết đã đang thi hành án — chỉ trong vài phút mỗi người. Những người không chịu từ bỏ đức tin của mình đều bị treo cổ. Ước tính có từ 4.500 đến hơn 30.000 người bị hành quyết trong vòng hai tháng. Các thi thể được chôn trong những ngôi mộ tập thể không tên tại **Khavaran** và những nơi khác; cho đến ngày nay, các gia đình vẫn bị cấm để tang người thân đã mất của họ.

Đại giáo chủ **Hosseini-Ali Montazeri**, lúc đó là người kế vị được chỉ định của Khomeini, đã phản đối cuộc tàn sát này: "*Tội ác lớn nhất trong lịch sử Cộng hòa Hồi giáo, điều mà lịch sử sẽ lên án chúng ta, đã được thực hiện theo lệnh của ông.*" Ông sau đó đã bị bãi bỏ tư cách kế vị.

Nguồn: Amnesty: Blood-Soaked Secrets (2018), Trung tâm Tư liệu Nhân quyền Iran.

MỤC 2

Biên niên sử các cuộc biểu tình

Mùa Đông Đỏ thẳm bắt đầu như thế nào: sự sụp đổ của đồng rial, cuộc đình công ở chợ, và những đợt cắt điện đầu tiên vào tháng 12 năm 2025.

Cuộc nổi dậy tạo ra tháng chết chóc nhất trong lịch sử Cộng hòa Hồi giáo không bắt đầu vào ngày 8 tháng 1. Nó bắt đầu sớm hơn năm tuần, với một sự sụp đổ tiền tệ và một khu chợ đóng cửa. Trang này ghi lại tháng 12 năm 2025 theo những diễn biến riêng của nó.

Bao nhiêu người đã thiệt mạng? Xem toàn bộ Công cụ theo dõi số người chết tại Iran — số liệu danh tính đã được xác minh, số liệu chính thức và khoảng cách giữa chúng, theo từng giai đoạn.

Từng ngày

Đầu tháng 12	Đồng rial sụp đổ Đồng tiền trượt qua mốc 120.000 tomans đổi một đô la. Giá bánh mì, thuốc men và nhiên liệu thay đổi theo tuần. Các đợt cắt điện kéo dài sáu đến tám tiếng mỗi ngày trở nên phổ biến ở Tehran, Karaj và Isfahan.
Giữa tháng 12	Các cuộc đình công ở chợ bắt đầu Các thương nhân ở Chợ Lớn Tehran đóng cửa quầy hàng để phản đối tỷ giá hối đoái và việc thông quan hàng nhập khẩu. Các cuộc đình công lan rộng đến Tabriz, Isfahan và Mashhad trong vòng vài ngày.
Cuối tháng 12	Từ giá cả đến hệ thống Những khẩu hiệu chuyển từ chi phí sinh hoạt sang chế độ. Biểu tình được ghi nhận tại hơn 180 thành phố. Các tài xế xe tải và công nhân hợp đồng hóa dầu tham gia với các cuộc ngừng việc luân phiên.
28–31 tháng 12	Những cái chết đầu tiên và những đợt cắt điện đầu tiên Lực lượng an ninh đã nổ súng vào đám đông tại một số thị trấn tỉnh lẻ. Internet di động bị hạn chế tốc độ vào ban đêm ở các tỉnh người Kurd và Baluch — một hình thức đã báo trước các vụ giết người hồi tháng Giêng.

Tại sao tháng Mười Hai lại quan trọng

Các vụ giết người hồi tháng Giêng thường được báo cáo như thể chúng bắt đầu từ ngày mùng 8. Nhưng thực tế không phải vậy. Tháng Mười Hai năm 2025 là thời điểm cuộc biểu tình thay đổi tính chất: từ một cuộc đình công ở chợ về tỷ giá hối đoái thành một phong trào toàn quốc chống lại chế độ, và từ sự kiểm soát của cảnh sát thành lần đầu tiên sử dụng đạn thật và cắt internet khu vực. Mọi yếu tố của Hai Đêm đã được diễn tập trong tuần cuối cùng của tháng Mười Hai.

Điều này cũng giải thích về mặt địa lý. Cuộc nổi dậy không bắt đầu ở phía bắc Tehran. Nó bắt đầu từ các khu thương mại và các tỉnh — Rasht, Neyshabur, Marvdasht, Javanrud, Azna, Kermanshah — những nơi không có văn phòng phóng viên và không có băng thông.

Những gì đã được thống kê trong tháng Mười Hai

Không có tổ chức giám sát nào công bố số liệu riêng cho tháng Mười Hai. Danh sách Mùa đông đỏ thẳm đã được xác minh của HRANA, chốt vào ngày 23 tháng Hai năm 2026 với 7.007 ca tử vong được xác nhận, coi cuối tháng Mười Hai năm 2025 là điểm bắt đầu của giai đoạn này. Số liệu chính thức của chính phủ là 3.117, được công bố vào ngày 1 tháng Hai năm 2026, cũng bao gồm cùng một khung thời gian.

Những gì đã xảy ra ở Iran vào tháng 1 năm 2026: một bản ghi chép có niên đại về các cuộc biểu tình Mùa đông đỏ thẳm, Hai đêm ngày 8-9 tháng 1, vụ thảm sát Rasht, và mọi con số thương vong được công bố.

Liên quan: Israel, Mỹ và Iran — người Iran nhìn nhận các cuộc không kích như thế nào: cuộc chiến mười hai ngày tháng 6 năm 2025, Chiến dịch Thịnh nộ hùng mạnh năm 2026, hồ sơ mục tiêu, và những thường dân thiệt mạng bất chấp điều đó.

Trong ba mươi mốt ngày, một phong trào biểu tình bắt đầu vì giá cả và mất điện đã trở thành cuộc đối đầu đẫm máu nhất giữa Cộng hòa Hồi giáo và chính công dân của mình kể từ năm 1979. Trang này ghi lại những gì đã xảy ra, từng ngày một, và đặt mọi con số thương vong được công bố cạnh nhau để độc giả có thể thấy chính xác chúng khác nhau ở điểm nào.

Bao nhiêu người đã thiệt mạng? Xem toàn bộ Bảng theo dõi số người chết tại Iran — số liệu danh tính đã xác minh, số liệu chính thức và khoảng cách giữa chúng, theo từng giai đoạn.

Từng ngày

31 tháng 12 năm 2025 - 3 tháng 1 năm 2026	Trước cuộc đàn áp Tổ chức Ân xá Quốc tế và Tổ chức Theo dõi Nhân quyền đã ghi nhận ít nhất 28 người biểu tình và người ngoài cuộc thiệt mạng tại 13 thành phố thuộc 8 tỉnh. Tại Malekshahi, tỉnh Ilam, Reza Azimzadeh, Latif Karimi, Mehdi Emamipour, Fares (Mohsen) Agha Mohammadi và Mohammad Reza Karami đã bị lực lượng Vệ binh Cách mạng Hồi giáo Iran (IRGC) bắn chết từ bên trong một căn cứ Basij. Tại Azna, tỉnh Lorestan, Vahab Mousavi, Mostafa Falahi, Shayan Asadollahi, Ahmadreza Amani, Reza Moradi Abdolvand và Taha Safari - mười sáu tuổi, thi thể bị giữ lại không trả cho gia đình - đã thiệt mạng.
Ngày 3 tháng 1	Tín hiệu từ cấp cao nhất Ali Khamenei đã công khai tuyên bố rằng "những kẻ gây rối cần phải bị đặt vào đúng chỗ của chúng."
Ngày 5 tháng 1	Không khoan nhượng Chánh án Tư pháp đã chỉ thị cho các công tố viên trên toàn quốc thể hiện "không khoan nhượng" đối với những người biểu tình bị giam giữ.
Ngày 8 - 9 tháng 1	Hai Đêm Nhà nước chuyển từ kiểm chế của cảnh sát sang trấn áp quân sự toàn diện. IRGC nhận được lệnh rõ ràng sử dụng vũ lực sát thương chống lại dân thường không vũ trang. Lính bắn tỉa, xe bọc thép chở quân và trực thăng giám sát đã được triển khai; các cơ sở y tế bị nhắm mục tiêu và các bác sĩ điều trị cho người biểu tình bị thương đã bị bắt giữ. Tại Rasht, HRANA đã ghi nhận ít nhất 392 người thiệt mạng, phần lớn sau khi lệnh cắt internet được áp đặt. Đọc toàn bộ tường thuật về Hai Đêm.
Ngày 22 tháng 1	Ước tính của Liên Hợp Quốc Mai Sato, Báo cáo viên Đặc biệt của Liên Hợp Quốc về Nhân quyền tại Iran, cho biết số người chết có thể vượt quá 20.000.
Ngày 22 - 24 tháng 1	Báo cáo nội bộ bị rò rỉ Các báo cáo nội bộ của Tổ chức Tình báo IRGC đưa ra con số thương vong là 33.000-36.500. Một báo cáo của quốc hội bị rò rỉ trích dẫn con số 27.500.
Ngày 25 tháng 1	Hai ấn phẩm, hai con số Iran International đã công bố các tài liệu bị rò rỉ của Hội đồng An ninh Quốc gia Tối cao bao gồm hơn 400 thành phố. Time đưa tin về một danh sách 30.304 trường hợp tử vong liên quan đến biểu tình được đăng ký tại các bệnh viện dân sự chỉ riêng trong ngày 8-9 tháng 1, trích dẫn hai quan chức cấp cao Iran, những người cho biết chính quyền "hết túi đựng xác" và sử dụng "xe tải bán moóc thay vì xe cứu thương."
Ngày 1 tháng 2	Số liệu chính thức Chính phủ Pezeshkian đã công bố con số 3.117 người chết, bao gồm khoảng 214 lực lượng an ninh.
Ngày 23 tháng 2	Báo cáo Mùa đông đỏ thẫm HRANA đã công bố danh sách có tên đã được xác minh gồm 7.007 trường hợp tử vong được xác nhận - 6.488 người biểu tình trưởng thành, 236 trẻ vị thành niên, 207 nhân viên an ninh và 76 người không tham gia - với 11.744 trường hợp vẫn đang được xem xét. Iran International đã độc lập tổng hợp 6.634 tên.

Mọi số liệu tử vong đã được công bố

Không có cuộc điều tra độc lập nào được cho phép tiến hành bên trong Iran. Đây là những con số được ghi nhận công khai tính đến tháng 2 năm 2026, kèm theo nguồn của chúng.

Nguồn	Số người chết	Ghi chú
Chính phủ Iran (ngày 1 tháng 2 năm 2026)	3,117	Số liệu chính thức, bao gồm khoảng 214 lực lượng an ninh
HRANA, <i>Mùa đông đỏ thẫm</i> (ngày 23 tháng 2 năm 2026)	7,007	Danh sách có tên đã được xác minh; 11.744 trường hợp vẫn đang được xem xét
Iran International (danh sách tên)	6,634	Các tên được tổng hợp độc lập
Báo cáo viên Đặc biệt của Liên Hợp Quốc (ngày 22 tháng 1 năm 2026)	20,000+	Được nêu như một con số tối thiểu có thể, không phải số liệu đã được xác minh
Báo cáo quốc hội bị rò rỉ	27,500	Rò rỉ chưa được xác minh
Tạp chí Time (ngày 25 tháng 1 năm 2026)	30,304	Đăng ký bệnh viện chỉ riêng trong hai ngày 8-9 tháng 1
Báo cáo Tình báo Vệ binh Cách mạng Hồi giáo Iran (IRGC) bị rò rỉ	33,000-36,500	Rò rỉ chưa được xác minh, hơn 400 thành phố

Tháng mà các con số được ấn định, tổng thống xin lỗi, và chiến tranh bắt đầu.

Liên quan: Israel, Mỹ và Iran — người Iran nhìn nhận các cuộc không kích ra sao: cuộc chiến mười hai ngày tháng 6 năm 2025, Chiến dịch Thịnh nộ Hùng mạnh năm 2026, thành tích nhắm mục tiêu, và những thường dân thiệt mạng dù vậy.

Tháng 2 năm 2026 đã khép lại Mùa đông Đỏ thẫm và mở ra một điều gì đó khác. Trang này ghi lại tháng đó từng ngày: các con số thương vong cạnh tranh được công bố trong thời gian đó, lời xin lỗi tổng thống đầu tiên trong lịch sử Cộng hòa Hồi giáo, và chiến dịch quân sự bắt đầu vào ngày cuối cùng của tháng.

Bao nhiêu người đã thiệt mạng? Xem toàn bộ bảng theo dõi số người chết ở Iran — số người chết đã được xác minh danh tính, số liệu chính thức và khoảng cách giữa chúng, theo từng giai đoạn.

Ngày qua ngày

1 tháng 2	Số liệu chính thức Chính phủ Pezeshkian công bố con số 3.117 người chết, bao gồm khoảng 214 lực lượng an ninh — con số quốc gia đầu tiên và duy nhất của nhà nước.
Đầu tháng 2	Tang lễ như một cuộc biểu tình Lễ tưởng niệm 40 ngày cho những người đã khuất trong tháng 1 đã thu hút đám đông tại Rasht, Kermanshah, Javanrud và Neyshabur. Một số cuộc tụ tập bị giải tán bằng đạn thật, gây thêm thương vong và thêm nhiều tang lễ.
11 tháng 2	Pezeshkian xin lỗi Vào ngày kỷ niệm cuộc cách mạng 1979, Tổng thống Masoud Pezeshkian đã công khai xin lỗi quốc dân — mà không nêu tên thủ phạm, mở cuộc điều tra hay trả tự do cho bất kỳ tù nhân nào.
Giữa tháng 2	Các vụ hành quyết tiếp diễn Các bản án tử hình liên quan đến biểu tình được chuyển qua các tòa án cách mạng. Số người bị giam giữ vượt quá 100.000 theo các nhóm giám sát, với các luật sư và bác sĩ nằm trong số những người bị bắt.
23 tháng 2	HRANA đóng danh sách HRANA công bố 7.007 cái chết được xác nhận cho Mùa đông đỏ thẫm: 6.488 người biểu tình, 236 trẻ vị thành niên, 207 nhân viên an ninh và 76 người ngoài cuộc, với 11.744 trường hợp khác đang được xem xét.
28 tháng 2	Chiến dịch Thịnh nộ Sử thi Sau khi các cuộc đàm phán thất bại, Mỹ và Israel đã phát động một chiến dịch quân sự chung nhằm vào Iran — khoảng 900 cuộc không kích trong mười hai giờ đầu tiên. Lãnh tụ tối cao Ali Khamenei đã thiệt mạng trong các đợt tấn công đầu tiên. Một đợt cắt internet toàn quốc thứ hai đã xảy ra.

Các con số thương vong, đặt cạnh nhau

Tháng 2 là tháng mà các con số được cố định trong hồ sơ công khai — và cũng là tháng mà rõ ràng chúng sẽ không bao giờ thống nhất.

Chính phủ, ngày 1 tháng 2 năm 2026	3,117 — số liệu chính thức của chính phủ Pezeshkian, bao gồm khoảng 214 lực lượng an ninh.
Iran International	6,634 số người chết có danh tính, được tổng hợp độc lập. Ít hơn 100 cái tên trùng với danh sách của chính phủ.
HRANA, ngày 23 tháng 2 năm 2026	7,007 số ca tử vong đã được xác minh; 11.744 trường hợp vẫn đang được xem xét.
Báo cáo viên Đặc biệt của Liên Hợp Quốc	20,000+ đã tuyên bố vào ngày 22 tháng 1 năm 2026.
Tình báo IRGC bị rò rỉ	33.000–36.500 trong các báo cáo nội bộ đề ngày 22–24 tháng 1 năm 2026.

MỤC 3

Các đêm 8-9 tháng 1 năm 2026

Hai Đêm 8–9 tháng 1 năm 2026 — thảm sát Rasht và 48 giờ đẫm máu nhất của cuộc nổi dậy Mùa đông Đỏ thảm tại Iran.

Hai Đêm.

Những gì các con số rò rỉ chỉ có thể phác họa sơ bộ đã được các nhân chứng chứng minh là sự thật không thể chối cãi.

Cảnh báo nội dung: phần này chứa tư liệu hình ảnh về các ca tử vong, người biểu tình bị thương, túi đựng thi thể và nhà xác. Các hình ảnh này được đăng tải theo quy định về sử dụng hợp lý (fair use) vì chính những sự kiện này đang bị phủ nhận.

Lệnh giết người.

Vào ngày 8 tháng 1 năm 2026, chế độ đã chuyển từ việc dùng cảnh sát kiểm chế sang trấn áp quân sự toàn diện. Lực lượng Vệ binh Cách mạng Hồi giáo Iran (IRGC) đã nhận lệnh trực tiếp về việc sử dụng vũ lực gây chết người để chống lại thường dân không vũ trang — cuộc đàn áp đẫm máu nhất trong lịch sử Cộng hòa Hồi giáo. Các đơn vị IRGC và Basij đã triển khai lính bắn tỉa, xe bọc thép chở quân và trực thăng giám sát. Các cơ sở y tế cũng bị nhắm mục tiêu; những bác sĩ điều trị cho người biểu tình bị thương đã bị bắt giữ.

Trong số những vụ việc đẫm máu nhất là **thảm sát Rasht năm 2026**: HRANA đã ghi nhận ít nhất 392 người bị giết chỉ riêng tại Rasht, phần lớn xảy ra sau khi có lệnh cắt internet. Tổ chức Ân xá Quốc tế và Tổ chức Theo dõi Nhân quyền cũng xác nhận ít nhất 28 người biểu tình và người ngoài cuộc đã thiệt mạng tại 13 thành phố thuộc 8 tỉnh từ ngày 31 tháng 12 năm 2025 đến ngày 3 tháng 1 năm 2026 — trước khi cuộc trấn áp khốc liệt nhất bắt đầu. Tại *Malekshahi, tỉnh Ilam*: Reza Azimzadeh, Latif Karimi, Mehdi Emamipour, Fares (Mohsen) Agha Mohammadi và Mohammad Reza Karami đã bị lực lượng IRGC bắn từ bên trong một căn cứ Basij. Tại *Azna, tỉnh Lorestan*: Vahab Mousavi, Mostafa Falahi, Shayan Asadollahi, Ahmadreza Amani, Reza Moradi Abdolvand và Taha Safari — em chỉ mới 16 tuổi và thi thể hiện vẫn bị nhà chức trách giữ, không trả lại cho gia đình.

Vào ngày 3 tháng 1, Khamenei tuyên bố rằng "những kẻ bạo loạn phải bị trừng trị thích đáng". Ngày 5 tháng 1, người đứng đầu cơ quan tư pháp đã ra lệnh cho các công tố viên thực hiện chính sách "không khoan nhượng". Nhà chức trách đã ép buộc gia đình một số nạn nhân phải xuất hiện trên truyền hình nhà nước để khẳng định người thân của họ chết do tai nạn, đe dọa sẽ bí mật chôn cất thi thể nếu họ từ chối.

Sự tranh cãi về những người thiệt mạng.

Số người tử vong đã trở thành một trong những con số gây tranh cãi gay gắt nhất trong lịch sử Iran hiện đại. Con số chính thức do chính phủ Pezeshkian công bố ngày 1 tháng 2 năm 2026 là **3.117** (bao gồm khoảng 214 nhân viên an ninh). Danh sách xác nhận danh tính của HRANA, được công bố vào ngày 23 tháng 2 năm 2026 trong một báo cáo mang tên *Mùa đông Đỏ thảm*, ghi nhận **7.007** trường hợp tử vong được xác nhận — gồm 6.488 người biểu tình trưởng thành, 236 trẻ vị thành niên, 207 nhân viên an ninh và 76 người không tham gia biểu tình — trong khi 11.744 trường hợp khác vẫn đang được xem xét. Iran International đã độc lập tổng hợp được **6.634** cái tên. Một mạng lưới bác sĩ nói chuyện với *The Guardian* đã cảnh báo số người chết có thể vượt quá **30.000**.

MỤC 4

Thương vong, bắt giữ và hành quyết

Bao nhiêu người đã bị Cộng hòa Hồi giáo sát hại trong các cuộc trấn áp biểu tình và hành quyết — số liệu danh tính đã xác minh, số liệu chính thức và khoảng cách giữa chúng.

Câu trả lời ngắn gọn: trong cuộc nổi dậy Mùa đông đỏ thẫm 2025-2026, HRANA đã xác minh **7.007 cái chết có danh tính** tính đến ngày 23 tháng 2 năm 2026 — 6.488 người biểu tình trưởng thành, 236 trẻ vị thành niên và 207 nhân viên an ninh — với 11.744 trường hợp vẫn đang được xem xét. Chính phủ Iran đã thừa nhận **3,117**; các quan chức cấp cao được Iran International trích dẫn cho biết con số trên **30,000**; hồ sơ bệnh viện chỉ riêng trong hai đêm 8-9 tháng 1 đã ghi nhận **30,304**. Các ước tính cao hơn còn đi xa hơn: một báo cáo của bác sĩ tại Iran được *The Sunday Times* trích dẫn đã thống kê **16.500 người chết và khoảng 330.000 người bị thương** tính đến ngày 18 tháng 1; các tài liệu mật bị rò rỉ được Iran International xem xét cho thấy số người chết trong hai ngày vượt quá **36,500**; và Reza Pahlavi, dựa trên mạng lưới y tế và cộng đồng hải ngoại, đã tuyên bố khoảng **50,000** người chết, bao gồm khoảng 15.000 người ở Tehran. Những tuyên bố rằng con số thực tế vượt quá **100,000** được lan truyền rộng rãi và chưa thể xác minh — con số đã xác minh **100,000+** là về số vụ bắt giữ. Trong cuộc nổi dậy Phụ nữ, Cuộc sống, Tự do năm 2022 **551 người, bao gồm 71 trẻ em**, đã thiệt mạng. Mỗi con số bên dưới đều kèm theo ngày được xác nhận lần cuối và tổ chức đã công bố nó.

Số người chết theo giai đoạn

Giai đoạn	Bị giết	Bị giam giữ	Tính đến	Nguồn
2025-2026 — Cuộc nổi dậy Mùa đông đỏ thẫm	7.007 tên đã xác minh 3.117 chính thức · 16.500 (bác sĩ, 18 tháng 1) · 30.304 số đăng ký bệnh viện · 36.500+ tài liệu rò rỉ · 40.000 (NCRI/Pompeo) · 42.000+ ước tính · ~50.000 (Pahlavi) · 100.000+ tuyên bố, chưa được xác thực	100,000+	23 tháng 2 năm 2026	HRANA, Iran Human Rights, Iran International
8-9 tháng 1 năm 2026 — Hai đêm	392 riêng tại Rasht 30.304 ca tử vong trong số đăng ký bệnh viện được báo cáo trong 48 giờ	—	24 tháng 1 năm 2026	HRANA, Time, BBC
2022-2023 — Phụ nữ, Cuộc sống, Tự do	551 (bao gồm 71 trẻ em)	22,000+	15 tháng 9 năm 2023	Iran Human Rights
30 tháng 9 năm 2022 — Thứ Sáu đẫm máu, Zahedan	96+	—	2023	Tổ chức Ân xá Quốc tế
Tháng 11 năm 2019 — Biểu tình giá nhiên liệu	304+ (Reuters đưa tin lên tới 1.500)	7,000+	Tháng 12 năm 2019	Tổ chức Ân xá Quốc tế, Reuters
Mùa hè năm 1988 — Thảm sát trong tù	4,500-30,000 (ước tính)	—	1988	Tổ chức Ân xá Quốc tế, các chuyên gia Liên Hợp Quốc
Hành quyết tư pháp hàng năm, 2024	972	—	2024	Iran Human Rights
Hành quyết tư pháp hàng năm, 2025	1,500+	—	2025	Iran Human Rights

2025-2026: Mùa đông đỏ thẫm

Cuộc nổi dậy bắt đầu từ các cuộc biểu tình tháng 12 năm 2025 và bùng nổ vào ngày 8 tháng 1 năm 2026 đã tạo ra cuộc đàn áp đẫm máu nhất trong lịch sử Cộng hòa Hồi giáo. Bốn con số khác nhau đang được lưu hành, và chúng đo lường bốn điều khác nhau:

- **7.007 — số tên đã được xác minh.** HRANA đã chốt danh sách vào ngày 23 tháng 2 năm 2026: 6.488 người biểu tình trưởng thành, 236 trẻ vị thành niên, 207 nhân viên an ninh. Thêm 11.744 trường hợp tử vong được báo cáo vẫn đang được xem xét. Đây là con số tối thiểu: mỗi mục đều có tên, địa điểm và ngày tháng.
- **3.117 — sự thừa nhận của nhà nước.** Được công bố vào ngày 1 tháng 2 năm 2026, sau nhiều tuần phủ nhận và không lâu trước lời xin lỗi công khai của chính phủ vào ngày 11 tháng 2.
- **30.304 — số đăng ký bệnh viện.** Tạp chí Time đưa tin về danh sách các ca tử vong liên quan đến biểu tình được đăng ký tại các bệnh viện dân sự chỉ riêng trong hai ngày 8-9 tháng 1, trích dẫn các quan chức có quyền truy cập vào hồ sơ.
- **30.000-42.000+ — rò rỉ và ước tính chính thức.** Các quan chức cấp cao Iran được Iran International trích dẫn cho biết số người chết vượt quá 30.000; các ước tính rộng hơn trong toàn bộ cuộc nổi dậy vượt quá 42.000.

Tỷ lệ hành quyết bình quân đầu người cao nhất thế giới, được giải thích: số liệu hàng năm, các tội danh tử hình, và từng vụ hành quyết người biểu tình đã được ghi nhận theo tên.

Các vụ hành quyết.

Iran là quốc gia có tỷ lệ hành quyết binh quân đầu người cao nhất thế giới. Trang này liệt kê tên những người biểu tình và bất đồng chính kiến bị chính quyền Cộng hòa Hồi giáo xử tử kể từ khi cuộc nổi dậy Phụ nữ, Cuộc sống, Tự do bắt đầu vào tháng 9 năm 2022, kèm theo ngày tháng, tội danh và nguồn.

- **Các vụ treo cổ công khai và hành quyết người biểu tình** — danh sách theo tên 32 trường hợp đã được ghi nhận kể từ năm 2020, kèm ngày tháng, thành phố, tội danh và nguồn.
- **Số người chết tại Iran theo từng giai đoạn** — số người thiệt mạng trong mỗi đợt trấn áp và lý do các con số khác nhau.
- **Tưởng niệm** — tiểu sử đầy đủ của từng nạn nhân, bao gồm cả những người bị hành quyết.
- **Cơ sở dữ liệu nạn nhân** — hồ sơ có thể tra cứu đằng sau cả hai trang.

Mỗi năm Iran hành quyết bao nhiêu người?

Tổ chức Nhân quyền Iran (IHR) ghi nhận **972 vụ hành quyết trong năm 2024** — con số hàng năm cao nhất kể từ năm 2008 — và ít nhất **1.500+ vụ hành quyết trong năm 2025**, mức cao nhất kể từ các vụ thảm sát hàng loạt năm 1988. Iran chiếm khoảng **ba phần tư tổng số vụ hành quyết được ghi nhận trên toàn thế giới**. Các số liệu tại đây chỉ bao gồm các vụ hành quyết liên quan đến biểu tình; các vụ hành quyết liên quan đến ma túy và tội phạm thông thường được IHR theo dõi riêng.

2022–2023 — Các vụ hành quyết liên quan đến phong trào Phụ nữ, Cuộc sống, Tự do

- **Mohsen Shekari**, 23 tuổi — bị treo cổ ngày 8 tháng 12 năm 2022, Tehran. Tội danh: "moharebeh" (chống lại Chúa) vì bị cáo buộc làm bị thương một thành viên Basij. Người biểu tình đầu tiên bị hành quyết trong cuộc nổi dậy.
- **Majidreza Rahnavaard**, 23 tuổi — bị treo cổ công khai ngày 12 tháng 12 năm 2022, Mashhad. Tội danh: "moharebeh".
- **Mohammad Mehdi Karami**, 22 tuổi — bị treo cổ ngày 7 tháng 1 năm 2023, Karaj. Tội danh: "thối nát trên trái đất". Nhà vô địch karate; bị xét xử chung với Hosseini.
- **Seyed Mohammad Hosseini**, 39 tuổi — bị treo cổ ngày 7 tháng 1 năm 2023, Karaj. Huấn luyện viên thiện nguyện dạy trẻ em. Bị báo cáo là bị đánh đập và điện giật trong khi thẩm vấn.
- **Saleh Mirhashemi · Majid Kazemi · Saeed Yaghoubi** — bị treo cổ ngày 19 tháng 5 năm 2023, Isfahan. Được gọi là vụ án "Ngôi nhà Isfahan". Cả ba đều bị báo cáo tra tấn; đoạn ghi âm lời thú tội của Kazemi bị rò rỉ từ nhà tù.
- **Milad Zohrevand**, 21 tuổi — bị treo cổ ngày 23 tháng 11 năm 2023, Hamadan. Bị kết án trong một phiên tòa kín.

MỤC 5

Bộ máy đàn áp

Giải thích dễ hiểu về Lực lượng Vệ binh Cách mạng Hồi giáo — cơ cấu, sức mạnh kinh tế và vai trò của lực lượng này trong việc đàn áp biểu tình.

Câu trả lời ngắn gọn. IRGC (Lực lượng Vệ binh Cách mạng Hồi giáo, hay Sepah-e Pasdaran) là lực lượng quân sự song song của Iran, được thành lập năm 1979 để bảo vệ Cộng hòa Hồi giáo thay vì biên giới đất nước. Lực lượng này báo cáo trực tiếp với Lãnh tụ Tối cao, điều hành lực lượng dân quân Basij và Lực lượng Quds chuyên hoạt động nước ngoài, đồng thời kiểm soát một phần lớn nền kinh tế Iran.

IRGC là viết tắt của từ gì?

IRGC là viết tắt của **Lực lượng Vệ binh Cách mạng Hồi giáo**, trong tiếng Ba Tư gọi là *Sepah-e Pasdaran-e Enqelab-e Eslami* (سپاه پاسداران انقلاب اسلامی), thường được rút gọn thành *Sepah*. Lực lượng này được thành lập theo sắc lệnh vào tháng 4 năm 1979, vài tuần sau cuộc cách mạng, như một lực lượng trung thành với giới lãnh đạo giáo sĩ mới và tách biệt khỏi quân đội chính quy (Artesh).

Ai kiểm soát IRGC?

IRGC báo cáo với **Lãnh tụ Tối cao**, hiện là Ali Khamenei, chứ không phải tổng thống hay quốc hội được bầu. Tổng tư lệnh của lực lượng này do Lãnh tụ bổ nhiệm và có thể bị ông ta bãi nhiệm. Chuỗi chỉ huy này giải thích tại sao Vệ binh được hiểu rõ nhất là quân đội riêng của chế độ chứ không phải quân đội quốc gia.

Các nhánh chính của IRGC là gì?

Nhánh	Vai trò
Lực lượng Mặt đất	An ninh nội địa và kiểm soát các tỉnh; được triển khai chống lại các cuộc biểu tình.
Lực lượng Không gian	Tên lửa đạn đạo và máy bay không người lái.
Hải quân	Tàu tấn công nhanh ở Vịnh Ba Tư và eo biển Hormuz.
Lực lượng Quds	Các chiến dịch và mạng lưới ủy nhiệm bên ngoài Iran.
Basij	Lực lượng bán quân sự tình nguyện được huy động để đàn áp đường phố và giám sát.
Tổ chức Tình báo	Bắt giữ, thẩm vấn và các khu vực riêng trong nhà tù.

Lịch sử, cơ sở pháp lý và các nạn nhân của cảnh sát đạo đức Iran (Gasht-e Ershad). Bao gồm vụ bắt giữ Mahsa Amini năm 2022 và chiến dịch trấn áp Kế hoạch Noor năm 2024.

Cảnh sát Đạo đức.

Đội Tuần tra Hướng dẫn (Gasht-e Ershad) của Iran — thường được gọi là "cảnh sát đạo đức" — là lực lượng mặc đồng phục chịu trách nhiệm thực thi quy định bắt buộc về trang phục của phụ nữ nơi công cộng dưới thời Cộng hòa Hồi giáo. Các sĩ quan của lực lượng này đã bắt giữ Mahsa Amini vài giờ trước khi cô qua đời; năm 2024, chính phủ đã tái kích hoạt các cuộc tuần tra này như một phần của Kế hoạch Noor ("Ánh sáng").

Cảnh sát đạo đức Iran là gì?

Đội **Tuần tra Hướng dẫn** (tiếng Ba Tư: *Gasht-e Ershad*, گشت ارشاد) là một đơn vị chuyên trách của lực lượng cảnh sát quốc gia FARAJA, được thành lập năm 2005 dưới thời Tổng thống Mahmoud Ahmadinejad. Nhiệm vụ chính thức của đơn vị này là thực thi cách giải thích của Cộng hòa Hồi giáo về "sự trong sạch

nơi công cộng" — áp đảo nhắm vào quần áo, tóc tai và hành vi của phụ nữ ở những không gian công cộng.

Cảnh sát đạo đức ra đời từ đâu?

Việc bắt buộc che mặt và tóc được áp đặt theo sắc lệnh của Giáo chủ Khomeini vào tháng 3 năm 1979 và được luật hóa vào năm 1983. Từ năm 1979 đến 1992, việc thực thi được thực hiện bởi **Komiteh** (Ủy ban Cách mạng) và lực lượng Basij. Đội Tuần tra Hướng dẫn đã thay thế các "Đội Tuần tra Trinh tiết" trước đó vào năm 2005 để tạo ra một sự hiện diện đồng phục dễ thấy hơn với các xe tải đánh dấu.

Lịch sử hijab cưỡng bức ở Iran (1979–2026): Điều 638 Bộ luật Hình sự, Dự luật Trinh tiết & Hijab năm 2023, Kế hoạch Noor năm 2024 và những người phụ nữ chống lại chúng.

Luật hijab của Iran.

Che mặt cưỡng bức đã được ghi nhận trong luật pháp Iran từ năm 1983. Dự luật Trinh tiết & Hijab giai đoạn 2023–2024 mở rộng các hình phạt bao gồm phạt tiền lên tới 8.500 đô la Mỹ, án tù 10 năm, đánh roi và cấm xuất cảnh. Trang này theo dõi luật, việc thực thi và những người phụ nữ chống lại nó.

Iran bắt buộc hijab từ khi nào?

Vào ngày 7 tháng 3 năm 1979, chưa đầy một tháng sau cách mạng, Ayatollah Khomeini ra sắc lệnh rằng phụ nữ làm việc trong cơ quan chính phủ phải mặc hijab. Các cuộc biểu tình lớn của phụ nữ ở Tehran vào ngày 8 tháng 3 năm 1979 — Ngày Quốc tế Phụ nữ — tạm thời buộc phải lùi bước. Đến tháng 7 năm 1980, hijab trở thành bắt buộc tại tất cả các văn phòng công cộng, và vào ngày 26 tháng 7 năm 1983, Bộ luật Hình sự Hồi giáo mới (Điều 102, sau này là Điều 638) hình sự hóa bất kỳ phụ nữ nào xuất hiện nơi công cộng "không mặc hijab phù hợp".

Luật hiện hành quy định gì?

Điều 638 Bộ luật Hình sự Hồi giáo Iran quy định phạt tù từ 10 ngày đến 2 tháng hoặc phạt tiền đối với phụ nữ xuất hiện nơi công cộng "không mặc hijab phù hợp với sharia". Trên thực tế, việc thực thi cũng dựa vào Điều 639 (làm đồi bại đạo đức công cộng), các quy định về cấp phép kinh doanh và luật giao thông được sử dụng để tịch thu xe có phụ nữ không che mặt ngồi trong xe.

Lãnh tụ tối cao, các chỉ huy Vệ binh Cách mạng Hồi giáo (IRGC) và Lực lượng Quds, cơ quan tư pháp, Hội đồng Bảo vệ Hiến pháp và những nhà tư tưởng hàng đầu của chế độ — một bản tài liệu về ai là ai trong quyền lực ở Iran năm 2026.

Những cái tên đằng sau kỷ lục.

Quyền lực ở Cộng hòa Hồi giáo vận hành qua ba cấu trúc chồng chéo: văn phòng Lãnh tụ tối cao, Vệ binh Cách mạng Hồi giáo, và bộ máy tư pháp-giáo sĩ có nhiệm vụ sàng lọc ứng cử viên và đưa ra các bản án. Trang này giới thiệu chân dung những cá nhân nắm giữ các vị trí đó vào năm 2026, những gì mỗi người kiểm soát, và ai trong số họ đang bị trừng phạt quốc tế. Mọi tuyên bố ở đây đều được trích từ các chức vụ công khai, tuyên bố chính thức và danh sách chỉ định đã được công bố.

Ali Khamenei — Lãnh tụ tối cao của Cộng hòa Hồi giáo từ năm 1989

Sinh năm 1939 tại Mashhad. Tổng thống Iran 1981–1989, sau đó được bổ nhiệm làm Lãnh tụ tối cao sau cái chết của Khomeini vào tháng 6 năm 1989. Theo hiến pháp Iran, ông là tổng tư lệnh các lực lượng vũ trang, bổ nhiệm người đứng đầu cơ quan tư pháp, một nửa Hội đồng Bảo vệ Hiến pháp, và giám đốc đài phát thanh truyền hình nhà nước (IRIB). Ông có tiếng nói cuối cùng về chính sách hạt nhân, chiến lược khu vực và cách xử lý các cuộc biểu tình. Ông bị Hoa Kỳ, Liên minh châu Âu, Vương quốc Anh và Canada chỉ định liên quan đến các vụ vi phạm nhân quyền và đàn áp các cuộc biểu tình 2022–2026.

MỤC 6

Phản ứng quốc tế

Phản ứng của thế giới đối với các cuộc biểu tình ở Iran năm 2026 — cách LHQ, EU, Hoa Kỳ và truyền thông toàn cầu đã bỏ mặc những người biểu tình Iran trong Mùa đông Đỏ thẫm.

Sự đạo đức giả của Thế giới.

Thái độ thống trị của phương Tây đối với cuộc chiến năm 2026 là "kiềm chế" — một khuôn mẫu nhân đạo tự thể hiện mình là lập trường đạo đức. Nhưng thực tế hồ sơ về sinh mạng của người Iran lại trái ngược hoàn toàn với những gì họ tuyên bố.

Trừng phạt các biểu tượng, cấp phép cho các thùng dầu.

Ngay trong những tháng mà các phủ thủ tướng châu Âu kêu gọi hạ nhiệt căng thẳng với danh nghĩa bảo vệ dân thường, Cộng hòa Hồi giáo đang giết hại dân thường với tốc độ nhanh hơn bất kỳ thời điểm nào trong lịch sử của mình — hàng chục nghìn người trong hai đêm, sau đó là một vụ treo cổ chính trị hai ngày một lần. Lập trường "nói không với chiến tranh" đã không cứu được những mạng sống đó. Nó được triển khai để chống lại lực lượng duy nhất mà chế độ không thể hấp thụ — áp lực bên ngoài lên giới lãnh đạo của nó — trong khi chẳng làm gì để ngăn chặn bạo lực nội bộ đang diễn ra.

Hãy theo dấu dòng dầu. Vào **tháng 9 năm 2025**, ba tháng trước Mùa đông Đỏ thẫm, Iran đã xuất khẩu **2,13 triệu thùng dầu thô mỗi ngày** — con số hàng tháng cao nhất trong năm, một mức độ vượt trên cả đỉnh điểm "áp lực tối đa" đầu tiên của Trump. Khoảng **87 phần trăm** chảy sang **Trung Quốc**, được bán với giá **thấp hơn dầu Brent từ 10–30 USD**, thanh toán thông qua chuỗi ngân hàng ngầm 45 ngày. FDD, tháng 10 năm 2025.

Chỉ riêng Trung Quốc đã mua khoảng **90 phần trăm** dầu của Iran, cung cấp khoảng **45 phần trăm** ngân sách của chính phủ Iran — ngân sách chi trả cho IRGC và Basij. Ủy ban Hoa Kỳ-Trung Quốc, tháng 11 năm 2025.

Khẩu hiệu là về cây xăng phương Tây, không phải về sinh mạng người Iran.

Cấu trúc của nó là: **trừng phạt các biểu tượng của chế độ, cấp phép cho các thùng dầu của nó**. Trừng phạt cảnh sát đạo đức, nhưng cho phép các tàu dầu chi trả cho họ. Chỉ định IRGC là khủng bố, nhưng lại miễn trừ dòng chảy dầu mà tiền thuế trang bị cho họ. Những người Iran đang bị bắn trên đường phố và bị treo cổ trong tù đang phải trả hóa đơn cho nhiên liệu giá rẻ mà phần còn lại của thế giới không muốn từ bỏ.

Sau đó là khẩu hiệu: **nói không với chiến tranh**. Như thể cuộc chiến chưa từng bắt đầu — ngay bên trong Iran, chống lại người Iran, vào các năm 1981 và 1988 và 2009 và 2019 và 2022 và một lần nữa vào tháng 1 năm 2026. Như thể những người biểu tình mang theo những tấm biểu ngữ *Phụ nữ, Sự sống, Tự do* qua tâm điểm các thành phố của chính họ chưa từng phải chôn cất ba mươi nghìn người thân của mình. Như thể bốn mươi bảy năm nội chiến có thể được xóa bỏ bởi những tấm áp phích của phương Tây.

Danh sách các quan chức Iran chịu trách nhiệm về các vụ giết người biểu tình, tra tấn và thực thi luật hijab, kèm theo mẫu thư gửi nghị sĩ/quốc hội/ngợi viện châu Âu để thúc đẩy các biện pháp trừng phạt kiểu Magnitsky.

Các biện pháp trừng phạt.

Hướng dẫn thực tế để thúc đẩy chính phủ của bạn áp đặt các biện pháp trừng phạt kiểu Magnitsky đối với các quan chức Iran trực tiếp chịu trách nhiệm về việc giết người biểu tình, tra tấn tù nhân và thực thi luật hijab bắt buộc — kèm theo danh sách thủ phạm bị nêu tên và mẫu thư gửi đại diện của bạn.

Tại sao cần trừng phạt?

Các vụ truy tố theo thẩm quyền phổ quát diễn ra chậm chạp. Các biện pháp trừng phạt thì không. Việc phong tỏa tài sản và cấm đi lại kiểu Magnitsky đối với các thủ phạm bị nêu tên — thẩm phán, quản giáo nhà tù, chỉ huy IRGC, chỉ huy FARAJA — áp đặt các chi phí cá nhân tức thời, gửi tín hiệu đến các quan chức cấp trung rằng sự tham gia của họ sẽ không bị lãng quên, và tạo ra hồ sơ bằng chứng cho các phiên tòa trong tương lai.

Thủ phạm bị nêu tên

Các quan chức sau đây đã được công khai nêu tên bởi Phái bộ Tìm hiểu Thực tế của Liên Hợp Quốc về Iran, Tổ chức Ân xá Quốc tế, Iran Human Rights (IHR) và HRANA. Hầu hết đã nằm trong danh sách trừng phạt của EU và/hoặc Anh; một số ít bị Mỹ trừng phạt; hầu như không ai bị Canada hoặc Úc trừng phạt.

- **Ali Khamenei** — Lãnh tụ tối cao. Người có thẩm quyền tối cao đối với IRGC, ngành tư pháp và Hội đồng Bảo vệ Hiến pháp. Bị trừng phạt: Mỹ, Anh.
- **Hossein Salami** — Tổng tư lệnh IRGC từ năm 2019. Bị trừng phạt: EU, Anh.
- **Gholamreza Soleimani** — Chỉ huy lực lượng Basij. Bị trừng phạt: EU, Anh.
- **Ahmadreza Radan** — Cảnh sát trưởng FARAJA từ tháng 1 năm 2023. Giám sát Đội Tuần tra Đạo đức và Kế hoạch Noor năm 2024. Bị trừng phạt: EU, Anh.
- **Gholamhossein Mohseni-Eje'i** — Chánh án Tư pháp từ năm 2021. Đã đích thân ký nhiều bản án tử hình cho người biểu tình. Bị trừng phạt: EU, Anh.
- **Abolghasem Salavati** — "Thẩm phán Tử thần" của Tòa án Cách mạng Tehran, Phòng 15. Bị trừng phạt: EU, Anh, Mỹ.
- **Mohammad Moghisseh** — Tòa án Cách mạng Tehran, Phòng 28. Bị ám sát tháng 1/2024 nhưng di sản vẫn có liên quan đến các khiếu kiện dân sự.
- **Esmail Khatib** — Bộ trưởng Tình báo (Etela'at). Bị trừng phạt: EU, Anh.

Cuộc chiến mười hai ngày tháng 6 năm 2025 và Chiến dịch Thịnh nộ Sứ thi năm 2026: tại sao nhiều người Iran hoan nghênh các cuộc không kích nước ngoài vào Cộng hòa Hồi giáo, hồ sơ nhằm mục tiêu cho thấy điều gì, và những thương dân thiệt mạng.

Hai lần trong tám tháng, Israel và Hoa Kỳ đã không kích Cộng hòa Hồi giáo: cuộc chiến mười hai ngày vào tháng 6 năm 2025, và Chiến dịch Thịnh nộ Sứ thi, phát động vào ngày 28 tháng 2 năm 2026 trong khi nhà nước vẫn đang bắn người biểu tình trên chính đường phố của mình. Ở hầu hết các quốc gia, các cuộc tấn công như vậy đoàn kết người dân ủng hộ chính phủ. Ở Iran, điều đó gần như ngược lại — và lý do là chủ đề của trang này.

Những gì đã xảy ra

13 - 24 tháng 6 năm 2025	Cuộc chiến mười hai ngày Israel mở chiến dịch không kích nhằm vào cơ sở hạ tầng quân sự và hạt nhân của Iran, tiêu diệt phần lớn bộ chỉ huy cấp cao của IRGC trong những giờ đầu tiên. Máy bay Hoa Kỳ tấn công các địa điểm làm giàu uranium kiên cố. Lệnh ngừng bắn có hiệu lực vào ngày 24 tháng 6. Các tổ chức giám sát độc lập ghi nhận hơn một nghìn người thiệt mạng ở Iran, trong đó vài trăm người là thường dân.
Tháng 12 năm 2025 - Tháng 2 năm 2026	Mùa đông đỏ thẫm Giữa hai chiến dịch, Cộng hòa Hồi giáo đã giết hại chính công dân của mình trên quy mô mà không một lực lượng không quân nước ngoài nào có thể sánh kịp. Chỉ riêng ngày 8 và 9 tháng 1 năm 2026 IRGC được lệnh nổ súng vào đám đông không vũ trang. Đây là bối cảnh mà người Iran đánh giá những gì xảy ra tiếp theo.
28 tháng 2 năm 2026	Chiến dịch Thịnh nộ Sứ thi Sau khi các cuộc đàm phán thất bại, Hoa Kỳ và Israel phát động một chiến dịch chung — khoảng 900 cuộc không kích trong mười hai giờ đầu tiên nhằm vào hệ thống phòng không, sản xuất tên lửa, và các trung tâm chỉ huy của IRGC và Basij. Lãnh tụ tối cao Ali Khamenei thiệt mạng trong các đợt tấn công đầu tiên. Iran trả đũa bằng máy bay không người lái và tên lửa đạn đạo, và một đợt cắt mạng internet toàn quốc thứ hai bao trùm đất nước. Xem hồ sơ tháng 2.

Tại sao nhiều người Iran không coi kẻ thù

Đoàn kết quanh lá cờ là phản ứng thông thường khi bị ném bom. Điều đó đã không xảy ra ở đây, hoặc không ở quy mô mà Cộng hòa Hồi giáo mong đợi. Truyền hình nhà nước kêu gọi đoàn kết dân tộc chống lại kẻ xâm lược; đường phố không hưởng ứng. Ở một số thành phố, người biểu tình đã ra đường ngay trong tuần đó, hô vang chống chính phủ thay vì chống máy bay.

MỤC 7

Phương pháp luận và các hạn chế

Các nguồn chúng tôi dựa vào

- **Iran Human Rights (IHR)** — Oslo. Nguồn chính về số liệu hành quyết.
- **HRANA — Hăng tin các nhà hoạt động nhân quyền** — mạng lưới nội bộ Iran. Nguồn chính về số liệu bắt giữ.
- **Tổ chức Ân xá Quốc tế** — điều tra cấp vụ việc và phân tích nhân quyền.
- **Phái bộ Tìm hiểu Thực tế của LHQ về Iran (OHCHR)** — hồ sơ pháp lý có thẩm quyền nhất.
- **Hengaw** cho khu vực người Kurd; **Chiến dịch các nhà hoạt động Baluch** cho tỉnh Sistan-Baluchestan.
- **Trung tâm Abdorrahman Boroumand (Omid)** — kho lưu trữ lịch sử từ 1979 đến nay.
- Reuters, BBC, AFP, Le Monde, AP cho ảnh hiện trường và tin tức đã được xác nhận.

Cách một cái tên được đưa vào hồ sơ

1. Cái chết, vụ bắt giữ hoặc bản án phải được ghi nhận bởi ít nhất hai tổ chức giám sát độc lập, HOẶC bởi một tổ chức giám sát kèm xác nhận của gia đình, HOẶC bởi một tài liệu tòa án.
2. Nguyên nhân tử vong phải được nguồn tin nêu rõ. Khi chính quyền tranh cãi về nguyên nhân, cả hai phiên bản đều được ghi chú.
3. Các bức ảnh được sao chép theo điều khoản sử dụng hợp lý cho mục đích biên tập nhằm ghi lại các vi phạm nhân quyền nghiêm trọng, có ghi chú nguồn khi biết rõ.

Số liệu thống kê trên trang này

Khi chúng tôi nói **Hơn 42.000 người thiệt mạng** và **Hơn 100.000 người bị giam giữ** trong Mùa đông Đỏ thẫm 2025–2026, các con số tổng hợp báo cáo từ IHR và HRANA đến tháng 2 năm 2026. Đây là những con số thận trọng — con số thực tế, do tình trạng mất điện internet, còn cao hơn.

Số liệu về cuộc nổi dậy năm 2022 chúng tôi sử dụng (hơn 551 người thiệt mạng, trong đó có 71 trẻ em; hơn 22.000 người bị giam giữ) là tổng số của IHR và Tổ chức Ân xá Quốc tế tính đến tháng 2 năm 2023.

Các báo cáo xác minh chính (2026)

- BBC News & BBC News Persian — “Tiết lộ tên tuổi và khuôn mặt của các nạn nhân trong cuộc đàn áp biểu tình ở Iran” (ngày 9 tháng 2 năm 2026). BBC Persian Forensic đã xác minh danh tính của hơn 200 người biểu tình thiệt mạng.
- BBC Persian — kho lưu trữ nạn nhân tương tác.
- Iran Human Rights — Sasan Azadvar, người biểu tình thứ mười bị treo cổ trong vòng 42 ngày (ngày 30 tháng 4 năm 2026).
- Iran International — thi thể của Amirhossein Hatami, 18 tuổi bị hành quyết, bị giữ lại (tháng 4 năm 2026).
- Wikipedia — Thảm sát Iran năm 2026 (hồ sơ bách khoa được cập nhật liên tục).

Đính chính

Nếu bạn có thông tin mới, một cái tên còn thiếu, một ngày tháng sai, hoặc cần đính chính một câu chuyện trên trang này, hãy viết thư cho corrections@iranholocaust.org. Mọi email đều được đọc.

MỤC 8

Khuyến nghị

Những khuyến nghị này được đưa ra dựa trên hồ sơ đã nêu trên và được gửi đến các quốc gia, các cơ quan đa phương và các tổ chức xã hội dân sự có nhiệm vụ hoặc năng lực hành động.

1. Mở rộng và cấp đủ nguồn lực cho nhiệm vụ điều tra quốc tế độc lập về Iran, với phạm vi rõ ràng đối với các sự kiện 2025-26.
2. Bảo quản bằng chứng: lưu trữ video đã được xác minh, hồ sơ y tế, tài liệu tòa án và hồ sơ chôn cất theo tiêu chuẩn có thể chấp nhận được trong các thủ tục tố tụng tương lai.
3. Áp dụng các biện pháp trừng phạt có mục tiêu đối với các chỉ huy, thẩm phán và quan chức nhà tù bị nêu tên có liên quan đến các vụ giết người, tra tấn và xét xử tử hình không công bằng.
4. Hỗ trợ công cụ vượt tường lửa và kết nối kiên cường cho người dùng Iran trong thời gian ngừng hoạt động.
5. Bảo vệ gia đình nạn nhân và những người bị giam giữ đã được thả khỏi sự trả đũa, bao gồm thông qua thị thực nhân đạo khẩn cấp.
6. Công bố quan điểm quốc gia về các vụ hành quyết người biểu tình và nêu đích danh các trường hợp cụ thể.

PHỤ LỤC

Nguồn và tập dữ liệu

Các nguồn sơ cấp và thứ cấp được sử dụng trong toàn bộ kho lưu trữ, và các tập dữ liệu đọc được bằng máy mà các số liệu trong báo cáo này được rút ra từ đó.

Cách chúng tôi xử lý các số liệu thương vong mâu thuẫn

Về Iran, lỗi phổ biến nhất trong báo cáo là đưa ra một con số duy nhất mà không kèm theo nguồn hoặc ngày tháng. Chúng tôi không bao giờ gộp các số liệu không tương thích. Khi các tổ chức bất đồng, mỗi con số đều được trình bày kèm theo cơ quan đã công bố, ngày được xác nhận lần cuối và phạm vi đo lường.

Loại	Định nghĩa	Ví dụ
Số lượng danh tính đã xác minh	Cá nhân được xác nhận bởi hai nguồn độc lập với tên, ngày tháng và địa điểm	7.007 ca tử vong có danh tính (HRANA, 23 tháng 2 năm 2026)
Thừa nhận chính thức	Con số do chính nhà nước Iran công bố; được coi là mức sàn, không bao giờ là tổng số	3.117 (quan chức Iran, 2026)
Dựa trên hồ sơ hoặc tài liệu	Được lấy từ hồ sơ bệnh viện hoặc tài liệu nội bộ bị rò rỉ	30.304 ca tử vong đăng ký bệnh viện trong ngày 8–9 tháng 1 năm 2026
Ước tính hoặc tuyên bố	Dự báo và tuyên bố của các nhân vật chính trị hoặc mạng lưới; luôn được ghi nhận như vậy	~50.000 (Reza Pahlavi, dẫn lời cộng đồng hải ngoại và mạng lưới y tế)

Hình ảnh và thước phim

Các bức ảnh trên trang này đến từ Wikimedia Commons, ảnh do hãng thông tấn cung cấp hoặc từ các tổ chức ghi chép, và được lưu trữ cục bộ để một liên kết ngoài bị hỏng không thể âm thầm thay đổi nội dung hiển thị. Chú thích cho biết nội dung được mô tả và, nếu cần, rằng việc nhận dạng do tổ chức ghi chép thực hiện chứ không phải chúng tôi. Chúng tôi không đăng tải hình ảnh nhạy cảm về người đã khuất nếu có ảnh chân dung do gia đình cung cấp. Chúng tôi không sử dụng hình ảnh tổng hợp để mô tả bất kỳ sự kiện, con người hay địa điểm có thật; nếu có hình minh họa được tạo ra, nó sẽ được ghi chú rõ.

Bản dịch

Các trang được xuất bản bằng 41 ngôn ngữ. Bản dịch được hỗ trợ bằng máy và sau đó được kiểm tra về thuật ngữ, tên và số liệu, những thứ không bao giờ được bản địa hóa thành các con số khác. Nếu một trang dịch chậm hơn so với bản gốc tiếng Anh, thì phiên bản tiếng Anh là phiên bản chính thức. Báo cáo lỗi dịch thuật đến địa chỉ hiệu đính; chỉ cần cung cấp ngôn ngữ và URL là đủ.

Tính độc lập và nguồn tài trợ

Trang web này không nhận tài trợ từ bất kỳ chính phủ, đảng phái chính trị, tổ chức lưu vong nào — bao gồm Mojahedin-e Khalq và NCRI — hay nhà tài trợ thương mại. Trang không có quảng cáo và không chấp nhận quyên góp. Nội dung được phát hành theo Giấy phép Creative Commons Ghi công 4.0 để có thể sao chép, dịch thuật và tái bản mà không cần xin phép, kể cả bởi các bên không đồng tình với nội dung.

Những điều chúng tôi không làm

- Chúng tôi không chấp nhận quyên góp.
- Chúng tôi không nhận chỉ đạo biên tập từ bất kỳ chính phủ, đảng phái, nhóm lưu vong hay tổ chức phi chính phủ nào.
- Chúng tôi không công bố tên dưới áp lực từ các gia đình yêu cầu được riêng tư.

Độc lập

Không chính phủ, đảng phái, phe lưu vong, tổ chức phi chính phủ hay nhà tài trợ nào có quyền kiểm soát biên tập. Trang web không chấp nhận quảng cáo và không nhận quyên góp. Những người duy trì làm việc tình nguyện.

Nhiếp ảnh & cấp phép

Ảnh từ Wikimedia Commons được sao chép theo giấy phép đã công bố kèm ghi công. Ảnh từ BBC, Reuters, AP, AFP và Sipa qua Le Monde được sao chép theo điều khoản biên tập sử dụng hợp lý để ghi lại các vi phạm nhân quyền nghiêm trọng, kèm ghi công nếu biết.

Sử dụng AI

AI tạo sinh chỉ được dùng cho bản nháp dịch thuật và biên tập sao chép tài liệu có nguồn gốc. Không có trích dẫn, hình ảnh hay danh tính nào do AI bịa đặt xuất hiện trên trang này. Mọi sự kiện đều giữ nguồn chính do con người kiểm tra.

Tập dữ liệu

- **Nạn nhân được nêu tên** — iranholocaust.org/data/victims.json
- **Dòng thời gian, 1979-2026** — iranholocaust.org/data/timeline.json
- **Các sự kiện chính** — iranholocaust.org/data/key-facts.json
- **Các thực thể được nêu tên** — iranholocaust.org/data/entities.json
- **Trích dẫn nguồn** — iranholocaust.org/data/citations.json
- **Dữ liệu tàn bạo so sánh** — iranholocaust.org/data/comparison.json

Trích dẫn: iranholocaust.org, “Mùa đông Đỏ thẫm: cuộc đàn áp cuộc nổi dậy năm 2025-26 tại Cộng hòa Hồi giáo Iran” (09 September 2026). <https://iranholocaust.org/report.pdf>. Được cấp phép CC BY 4.0.